

JAZ-16080002030304 Seat No. _____

M. Com. (Sem. III) (CBCS) Examination

December – 2019

Human Resource Management

Elective – GR-4 [HR]

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

- (1) જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંકડા પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
- (2) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ ચાર પ્રશ્નો છે.

- 1 (અ) માનવ સંસાધન સંચાલનની વ્યાખ્યા આપી તે કર્મચારી સંચાલનથી કેવી રીતે અલગ પડે છે ? તે સમજાવો. 10
- (બ) ભારતમાં પ્રવર્તમાન માનવ સંસાધન સંચાલન પર્યાવરણની ચર્ચા કરો. 10

અથવા

- 1 “માનવ સંસાધન સંચાલનના કાર્યો સંચાલકીય અને વહિવટી એમ બે ભાગમાં વહેંચાયેલા છે”. વિધાન હેતુઓ અને કાર્યક્ષેત્રના સંદર્ભમાં સમજાવો. 20
- 2 માનવ સંસાધન આયોજનના પડકારોની ચર્ચા કરી તેને કેવી રીતે કાબુ (અંકૂશ)માં લેશો ? તે સમજાવો. 20

અથવા

- 2 (અ) માનવ સંસાધન આયોજનની પ્રક્રિયા બંધબેસતા દૃષ્ટાંત સહિત સમજાવો. 10
- (બ) તફાવત લખો : માનવ સંસાધન આયોજન અને કર્મચારી આયોજન. 10
- 3 (અ) કર્મચારી વિકાસ એટલે શું ? ભારતના સંદર્ભમાં તેના હેતુઓ અને મહત્વ સમજાવો. 10
- (બ) નોંધ લખો : (તાલીમના સંદર્ભમાં) (એક) 5
- (1) કેઈસ સ્ટડી
- (2) સંચાલકીય ખેલ

અથવા

- 3 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) 15
- (1) 360° ડિગ્રી મૂલ્યાંકન
  - (2) હેતુલક્ષી મૂલ્યાંકન
  - (3) દબાણયુક્ત પસંદગી પદ્ધતિ
  - (4) ટીકાત્મક ઘટનાની પદ્ધતિ
  - (5) બી.એ.આર.એસ.
  - (6) સામાજિક સલામતીની જરૂરિયાત
- 4 (અ) તફાવત લખો : 5
નાણાકીય અને બિન-નાણાકીય વળતર.
- (બ) વ્યક્તિલક્ષી, જૂથલક્ષી અને કંપનીલક્ષી પ્રોત્સાહન યોજનાના લાભા-લાભ જણાવો. 10
- અથવા**
- 4 (અ) કર્મચારી ઉત્તેજન પ્રથાઓ અને સવલતોની નીતિ વધુ સફળ બનાવવા માટેના તમારા સૂચનો જણાવો. 10
- (બ) ફરિયાદ નિવારણ સંચાલનની જરૂરિયાત પર નોંધ લખો. 5

ENGLISH VERSION

Instructions :

- (1) Figures to the right side indicate full marks of the questions.
- (2) The question paper contains four questions.

- 1 (A) Define HRM. How does it differ from P.M. ? 10
- (B) Discuss the environment of HRM in India. 10

OR

- 1 "There are two sets of HRM functions – Managerial and operatives." Explain with reference to goals and scope. 20

- 2 Discuss the challenges faced by H.R.P. How can it be over-come ? 20

OR

- 2 (A) Explain with suitable illustration the process of H.R.P. 10
- (B) Distinguish : H.R.P. Vs. Manpower planning. 10

- 3 (A) What do you mean by Executive Development ? **10**
What are its objectives and significance in the
Indian Context ?
- (B) Write note : (any **one**) **5**
(1) Case Study
(2) Management Game
- OR**
- 3 Write short note : (any three) **15**
(1) 360° Appraisal
(2) Appraisal by objectives
(3) Forced choice method
(4) Critical incident method
(5) B.A.R.S.
(6) Need for social security
- 4 (A) Distinguish : **5**
Financial Vs. Non-financial Rewards.
- (B) What are the merits and demerits of Individual, **10**
Group and Corporate Oriented Incentives.
- OR**
- 4 (A) Suggest some measures to make "Incentives & **10**
Benefit Policy" more successful.
- (B) Write a brief note on need for Grievance Redressal **5**
Management.
-